

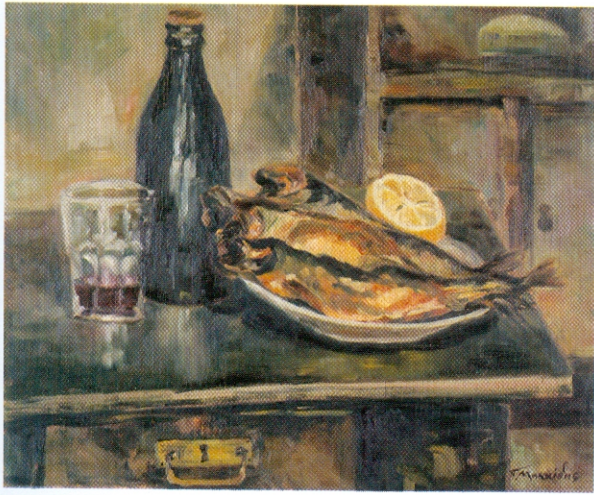
Είναι δύσκολο να αποτιμήσει κανείς μέσα σε μερικές γραμμές το έργο εξήντα χρόνων του Παύλου Μοσχίδη, είναι όμως συγχρόνως εντυπωσιακό να παρατηρήσει τη συνέπεια και τη σαφή ιδεολογική ανέλιξη ενός ανθρώπου που παράγγαγε ένα έργο ειλικρινές και ασυμβίβαστο. Γιατί παρά την απίστευτη εναλλαγή και πολυμορφία το έργο του αποπνέει μια πίστη στις ζωγραφικές αξίες και στους προσωπικούς προσανατολισμούς, που επικεντρώθηκαν στο ερωτικό στοιχείο ως πηγή ζωής, ευγενών συναισθημάτων και λατρείας της ιδέας της φύσης, της μητέρας όλων των πραγμάτων.

Την πορεία αυτή προδιαγράφουν τα πρώτα σχέδια, που μπορούν να χαρακτηριστούν ως λυρικές εκφράσεις του κόσμου που μας περιβάλλει, καθώς με ευαίσθητη λεπτή γραμμή αποτυπώνουν με αγάπη, ηρεμία και δεισδυτικότητα απέρριπτα ελληνικά τοπία, πρόσωπα και σκηνές της καθημερινότητας. Στη συνέχεια δεν μπορεί πραγματικά να περιγραφεί η γλυκιά συνομιλία του μαύρου και άσπρου στη λιθογραφία, που ο Μοσχίδης υπηρέτησε ως είδος σε όλη του την καλλιτεχνική πορεία. Μορφές με ρέουσες φόρμες, γυναικείες φιγούρες-οπτασίες συνδιαλέγονται με τον περίγυρο, ενσωματώνονται, αναδεικνύονται, γίνονται μέρος του όλου και αντίστροφα. Παντού, όμως, κυριαρχεί η λυρική ατμόσφαιρα, η ευαισθησία, η τρυφερότητα χωρίς καμιά σπουδή, καμιά βιαστικότητα.

Στην υπηρεσία αυτής της ιδέας τίθεται και το χρώμα που χαϊδεύει τα σώματα, τα αγκαλιάζει και μέσα από τους μαβί μπλε τόνους οδηγεί στο όνειρο, στην ευδαιμονία και την ανάπαυση. Μύριες παραλλαγές υμνούν έναν κόσμο μαγικό, η φύση παίρνει άλλη υπόσταση, το φως αυτονομείται και ο θεατής βιώνει μια αγαλλίαση που τον συνεπαίρνει. Καμιά κίνηση δεν αναφέρεται στην ταραγμένη εποχή μας, κανένα σημάδι στις τεχνολογικές κατακτήσεις. Ο Μοσχίδης έχει ταχθεί να υπηρετεί την ευγένεια, να παρατηρεί τον άνθρωπο, να προβάλλει τα συναισθήματα και να θυμίζει το χαμένο παράδεισο. Γιατί πραγματικά παραδεισένια είναι όσα εξελίσσονται μέσα σ' αυτό το ρευστό περιβάλλον που είναι μαζί ουρανός και γη, δένδρα, θάλασσες, βουνά, άνθη και καρποί. Ακόμη τίποτε δεν έχει σχέση με όσα ξέρουμε και όσα βλέπουμε γύρω μας. Αυτά είναι μόνο οι αφορμές που οδηγούν σε κάποιες αρχετυπικές καταστάσεις, έτσι όπως πρέπει να ήταν κάποτε, όπως θα θέλαμε να είναι σήμερα. Ίσως να ενυπάρχει και ένα μήνυμα ελπίδας ότι πιθανόν δεν έχουν χαθεί όλα, αφού τα αναζητάμε και τα ονειρευόμαστε.

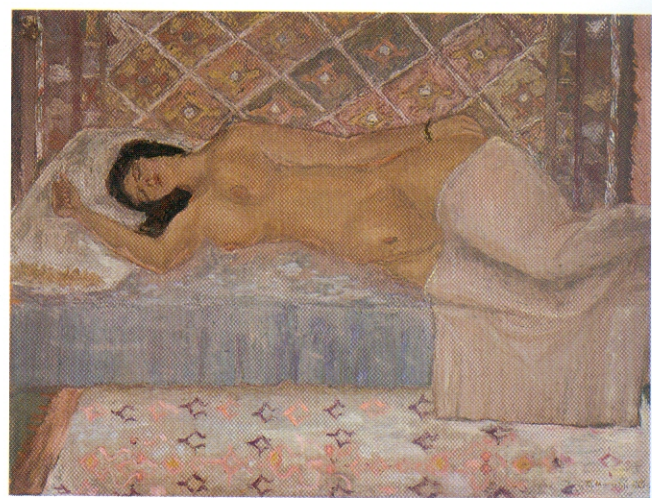
Ο Μοσχίδης είναι ο ζωγράφος μιας γενιάς που πέρασε, είναι όμως πιο επίκαιρος από ποτέ, σήμερα την εποχή των φόβων και των καταπιέσεων.

*Νέλλη Μισιρλή
Δρ. Ιστορίας της Τέχνης*

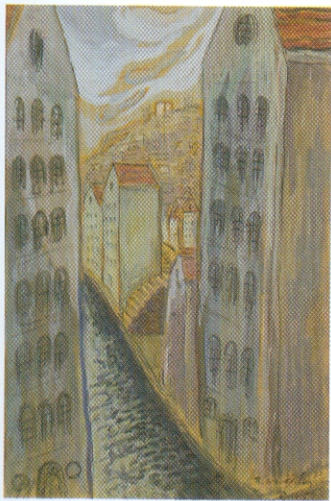
Λάδι 44x55εκ.

1944

Λάδι 45x60εκ.

1954

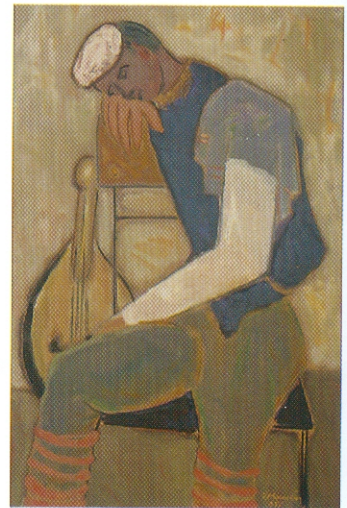
Tempera 23x33εκ.

1950

Μολύβι 32x47εκ.

1952

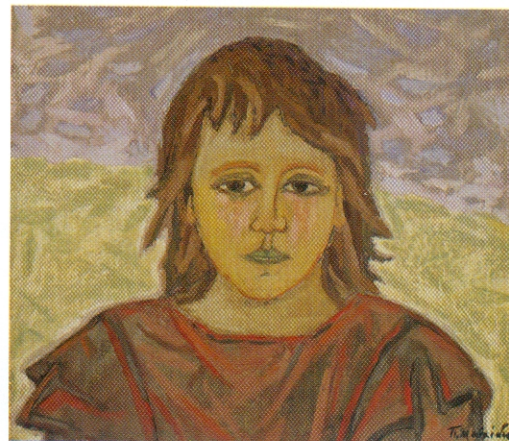
Λάδι 50x70εκ.

1955

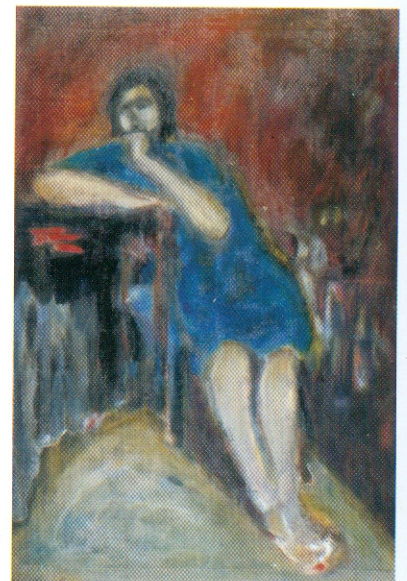
Λάδι 60x80εκ.

1955

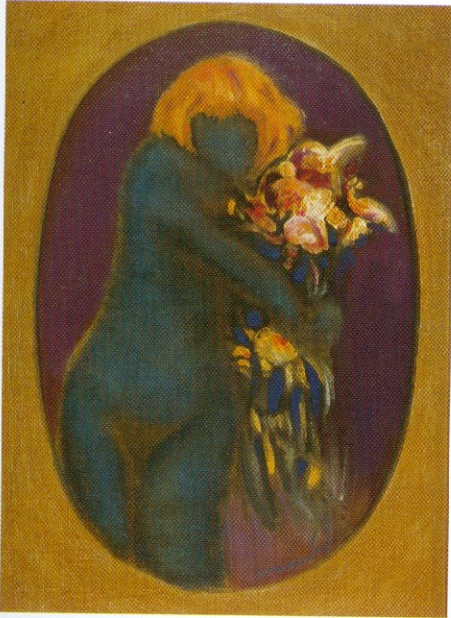
Λάδι 32x36εκ.

1956

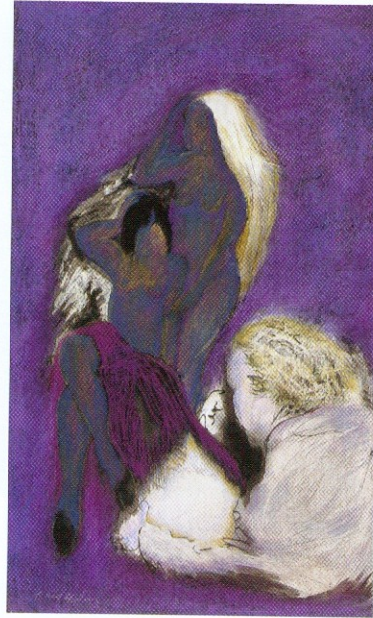
Λάδι 61x90εκ.

1960

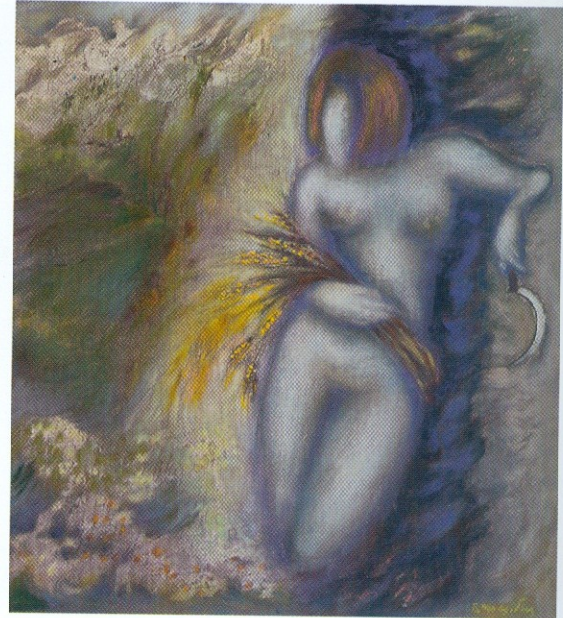
Λάδι 30x40εκ.

1980

Μικτή Τεχνική 40x60εκ.

1980

Λάδι 60x67εκ.

1988

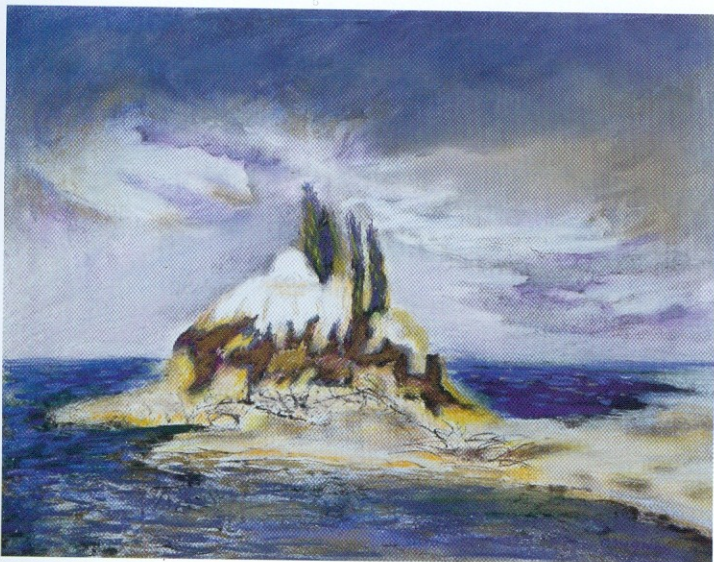
Λάδι 20x40εκ.

1980

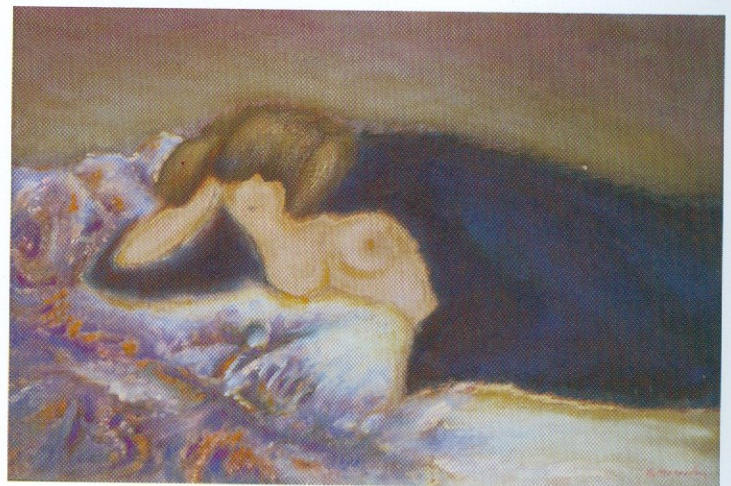
Μικτή Τεχνική 36x67εκ.

1990

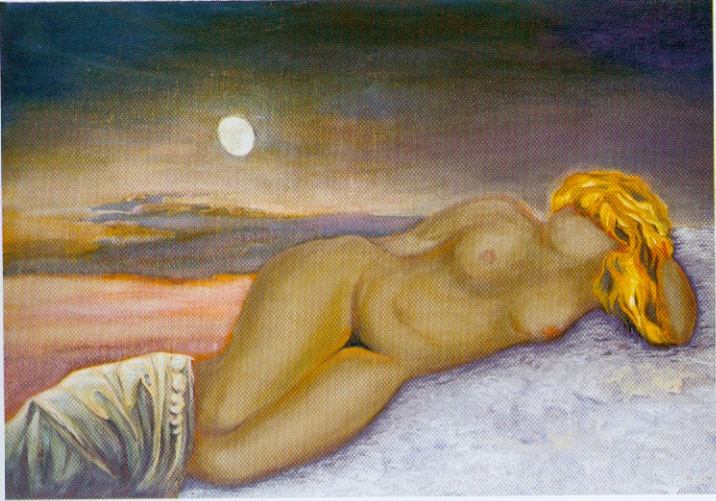
Μικτή Τεχνική 40x55εκ.

1988

Λάδι 60x90εκ.

1990

Λάδι 80x120εκ.

1992

Λάδι 80x120εκ.

1993

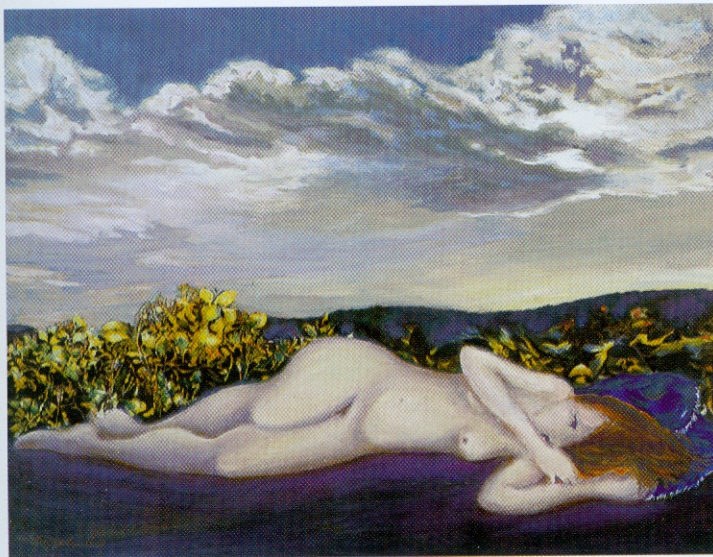
Λάδι 60x80εκ.

1995

Λάδι 100x150εκ.

1996

Μικτή Τεχνική 50x72εκ.

1998

Λάδι 60x80εκ.

1998

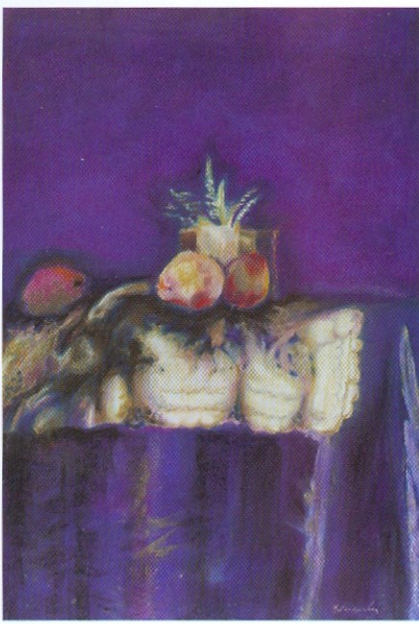
Μικτή Τεχνική 30x40εκ.

2000

Pastel 43x60εκ.

2000

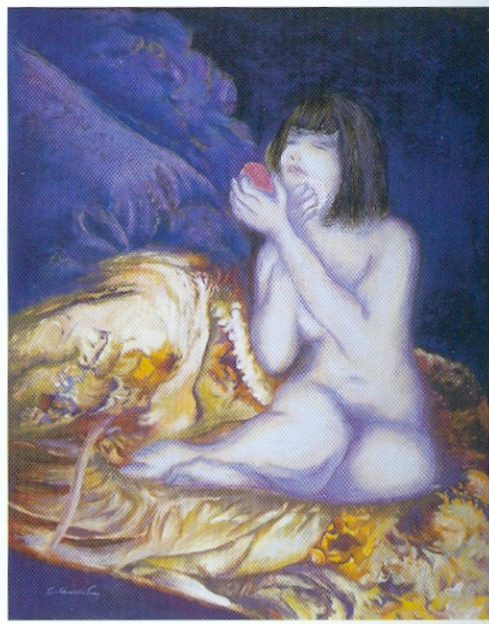
Μικτή Τεχνική 51x73εκ.

2001

Μ.Τ. 30x67εκ.

2001

Μικτή Τεχνική 80x100εκ.

2001

Λιθογραφίες 1968 - 1974

Σχέδια 1941 - 1955

Μολύβια

1941 - 1945

Κάθουνο 33x40εκ.

1949

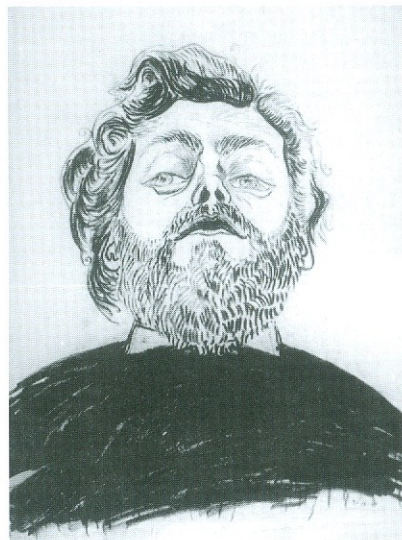
Κάθουνο - σινιχή

1943- 1955

Κάθουνο 30x31εκ.

1949

Κάθουνο 31x40εκ.

1948

Σινιχή 35x48εκ.

1948

Μολύβι 34x48εκ.

1949

Ο Παύλος Μοσχίδης είναι ο ζωγράφος που ερωτικά ανικνεύει την ύλη. Την ευαισθησία σωμάτων που αλλού βυθίζονται στη σκιά της ίδιας της σάρκας τους και αλλού αναδύουν την καθαρότητα, την τρέμουσα, της γραμμής τους. Την ατμόσφαιρα που πυκνώνει γύρω από τη γυναικεία παρουσία, βαριά φορτισμένη, περιβάλλοντας και επεκτείνοντάς τη. Τα γυμνά του είναι ντυμένα θαρρείς -χιλιοντυμένα- με το ειδικό φως που τα ίδια προκαλούν και συσσωρεύουν, με την ειδική κάθε φορά ποιότητα, αίγλη, υφή που δίνουν στο φως γύρω τους και το κάνουν κι εκείνο ύλη.

Ελένη Βακαλό

Τεχνοκριτικός - Ποιήτρια

... Στην εποχή μας, που οι περισσότεροι ζωγράφοι ζητούν να εκφράσουν το μεγαλείο και την ομορφιά της βιαιότητας και της δυσφορίας, είναι μια ξεκούραση να συναντάς ζωγραφική όπως του Μοσχίδη. Αβίαστα ερωτικός και τρυφερός, αρκείται στα δώρα της αγάπης και των αγαθών αισθημάτων, στον πλούτο της τρυφερότητας, που πάρα πολλοί σήμερα θέλουν να βλέπουν σαν σκάνδαλο ή σαν μωρία ή σαν και τα δυο μαζί.

... Ο Μοσχίδης ανήκει στην πολιτισμένη σχολή που πιστεύει στην ευεξία και που προσπαθεί να αποφύγει τη δυσφορία.

Γιάννης Τσαρούχης

Ζωγράφος

... Οι καθαρά μορφικές κατακτήσεις του Παύλου Μοσχίδη με την ποιότητα και την πληρότητα της φόρμας, τον πλούτο και τη δύναμη του χρώματος, τη δεξιότητα και τη σοφία της σύνθεσης, είναι κάτι που δεν μπορεί να παραγνωριστεί. Αυτές συνοδεύονται ακόμη από μια ηγγαιότητα της έμπνευσης που αποκαλύπτεται στο συνδυασμό των διαφόρων στοιχείων του έργου του, που δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την υπέρβαση του κοινού. Από την πλευρά αυτή είναι χαρακτηριστική στη ζωγραφική του Μοσχίδη, η στροφή του προς τη γυμνογραφία, προς το γυμνό γυναικείο σώμα, καθώς παρουσιάζεται σαν φορέας συμβολικών εκφραστικών δυνατοτήτων.

Πρόκειται για μια ζωγραφική στην οποία συνδυάζεται με θαυμάσιο τρόπο η ποιότητα του σχεδίου με τη δύναμη υποβολής και την εκφραστική δύναμη του χρώματος, την εσωτερικότητα και τον ποιητικό χαρακτήρα. Χωρίς σε καμιά περίπτωση να υσιάζει την οπτική πραγματικότητα κατορθώνει να φτάνει σε μια ποιοτική ερμηνεία της που διακρίνεται για τη γνησιότητα και την εκφραστική της αλήθεια.

Χρύσανθος Χρήστου

Ομότιμος καθηγητής της Ιστορίας Τέχνης - Ακαδημαϊκός

... Μέσα από ένα ξεκούρασμα χρωματικής χαράς προβάλλουν τα πράγματα όχι σαν αγωνιώδη ερωτηματικά αλλά σαν αγαθά της δημιουργίας που μπορούν να προσφέρουν, να χαρίσουν ελπίδα και αισιοδοξία να δείξουν ότι η πνευματική λύτρωση δε βρίσκεται μόνο στην επιτακτική κατακραυγή αλλά και στην αβίαστη παραδοχή της υψής των αντικειμένων.

... Από τεχνοτροπικής πλευράς η σύμπτηξη εκφραστικών τρόπων και ιδεών είναι πραγματικά μοναδικά, εφόσον κοντά στο εξιδανικευμένο απόλυτο κλασικών μορφών συνυπάρχει η εξηρησιονιστική φόρμα και χρώμα και η σαγηνευτική ατμόσφαιρα του πρωτόγονου και ανεπηρέαστου από τον πολιτισμό ανθρώπου. Είναι πραγματικά μια δημιουργία, απαύγασμα από πολλές εμπειρίες, που συνυπάρχουν, χωρίς να προδίδουν ούτε το παρελθόν ούτε το μέλλον.

Δρ. Νέλλη Μίσιρλή

Ιστορικός Τέχνης

Το πάθος που κυλάει στο αυλάκι της πινελιάς του Π. Μοσχίδη είναι το υφάδι όλης της ζωγραφιάς.

Αραχνούφαντο, αόρατο σχεδόν αλλά σίγουρα αισθητό μέσα από την αύρα των χρωμάτων ή πάνω από το κοίλο της καμπύλης του σχεδίου του. Πάλλεται στο χώρο του πίνακα και εγκλωβίζεται στο χωροχρόνο του.

Αλίκη Ιωάννου

Τα έργα του Παύλου Μοσχίδη αποτελούν μια τομή μεταξύ υπαρξιακών και μυστικιστικών αναζητήσεων. Οι γυναικείες μορφές στους πίνακές του είναι σύμβολα και απεικονίσεις της ψυχής του καλλιτέχνη και κατ' επέκταση αυτοπροσωπογραφίες με την ευρύτερη έννοια.

Δρ. Τατιάνα Σπινάρη-Πολλλάλη

Ιστορικός Τέχνης

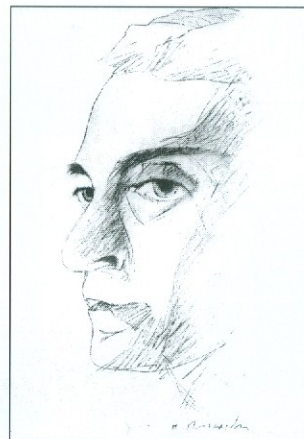
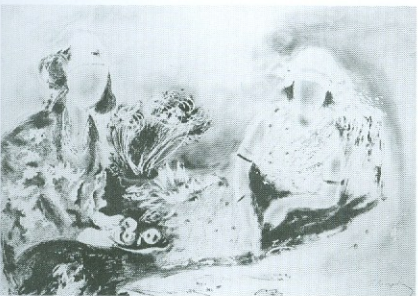
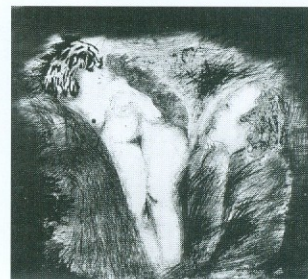

Ο Παύλος Μοσχίδης γεννήθηκε στην Καβάλα το 1927. Άρχισε να ζωγραφίζει από νεαρή ηλικία. Στα 22 του χρόνια γνωρίζει το δάσκαλό του Πολύκλειτο Ρέγκο στη Θεσσαλονίκη, μαθητεύει στο εργαστήριό του και εργάζεται σαν βοηθός του σε πολλές βυζαντινής τεχνοτροπίας τοιχογραφίες εκκλησιών.

Συνεχίζει τις σπουδές του στο Παρίσι στην École Nationale Supérieure des Beaux Arts (atelier Brianchon), στην École Supérieure des Arts Deco (atelier Gihshia Labisse) και στη Σχολή Mosaïque de Ravenne (Παρισινό τμήμα - atelier Gino Severini). Από το 1960 ως το 1971 διδάσκει στη Σχολή Διακοσμητικών Τεχνών "ΒΑΚΑΛΟ" στην Αθήνα.

Γύρω στο 1975 στρέφεται προς τις Εσωτερικές Διδασκαλίες στην προσπάθεια αναζήτησης ενός δρόμου που οδηγεί στην ανανέωση της ζωής με το παραμέρισμα του παλιού ανθρώπου. Εκπαιδεύεται στη Θιβετανική ζωγραφική. Ασχολείται με τη θεραπευτική των χρωμάτων και των ήχων.

Λιθογραφίες 1968 - 1974

Σχέδια 1965 - 1978

Κάρβουνο 27x45εκ.

1965

Κάρβουνο 31x69εκ.

1965

Κάρβουνο 42x60εκ.

1965

Κάρβουνο 48x63εκ.

1966

Κάρβουνο 42x56εκ.

1966

Σινική 32x40εκ.

1968

Μολύβι 31x50εκ.

1978

Μολύβι 31x45εκ.

1977

Μικτή Τεχνική 52x70 εκ.

1996